

گزارش خبری

مشکل پرسنل راه‌آهن چیست؟

ایلنا:یک درخواست مدنی در قالب یک پلتفرم و بستر داخلی قانونی که منتهی به هیچ اقدام عملی نشده است، هیچ دلیل قانونی برای برخورد با نیروهای مجموعه فراهم نمی‌آورد و هیئت‌های تشخیص اداره کار نیز بر این مبنا نمی‌توانند رای دهند. در شش‌ماهه گذشته برخی از کارکنان راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران درباره وضعیت پرسنلی و حقوقی این مجموعه انتقادات و اعتراضاتی داشتند که عمدتا حول مواردی مانند «ساعات اضافه‌کار و مأموریت»، «حقوق پرداختی و اجرای طبقه‌بندی مشاغل» و «مدیریت مجموعه و برخورد با پرسنل» بود. اسفندماه سال گذشته در همین راستا جمعی از کارکنان شرکت راه‌آهن که نیروهای پیمانکاران نیروی انسانی مجموعه‌های مختلف این شرکت بودند، کارزار را در فضای مجازی پیش بردند که در آن درخواست تغییر مدیرعامل این مجموعه از مقامات مطالبه شده بود. رونوشت این درخواست البته به ریاست جمهوری، وزارت راه و شهرسازی و دیگر نهادها نیز ارسال شده بود. طبق گزارش کارگران و نیروهای راه‌آهن، مسئولان حراستی مجموعه راه‌آهن در برابر انتقادات و ابراز نظرای مسالمت‌آمیزی مانند جمع‌آوری امضا برای تغییر مدیرعامل، واکنش نشان داده بودند. در قرار معلوم حراست مجموعه با فراخواندن برخی امضانگدگان نامه و درخواست تکذیب امضا و همچنین تعهد به تکرارنشدن اقداماتی از این دست، تلاش کرد تا با اقدام این کارگران و کارکنان که تعدادشان به پنج هزار امضانکننده رسیده بود، مقابله کند. در ادامه مدیریت مجموعه حتی در برخی موارد معترضان به وضعیت حقوقی شرکت را با تهدید اخراج و سپس اخراج مواجه کرد. این اقدامات در ادامه موجب بروز تجمعاتی محدود از سوی کارکنان راه‌آهن در برخی استان‌های کشور شد؛ اقدامی که تقریبا با شکایت راه‌آهن از مجموعه پلتفرم اینترنتی «کارزار» -که فضایی برای جمع‌آوری امضا برای مطالبات مختلف است- با برهان دروغین‌بودن برخی امضاها، هم‌زمان شد. سپس از تیره مدیر این پلتفرم، انتقادات همچنان از سوی مدیریت مجموعه به‌ویژه در امور پرسنلی مطرح شد که باعث واکنش راه‌آهن از نظر رسانه‌ای به این اخبار و انتقادات شد. روابط‌عمومی راه‌آهن استان کرمان به طور غیررسمی با اعلام اینکه یکی از لوکوموتیوران خود اعلام کرده است که دیگر نمی‌تواند کار کند، اخراج او را بنا بر مشکلات شخصی و براساس قیلمی که از خود او منتشر شده است، عنوان کرد. پس از آن در تاریخ پنجم خرداد، سیدمحمد صالحی، مدیرعامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران و معاون وزیر راه و شهرسازی، در اظهارنظری درباره حقوق پرسنل به خبرنگار ایلنا گفت: بیش از ۱۰ سال گذشته انجام خدماتی مانند نگهداری خط به بخش خصوصی واگذار شده و در نهایت پیمانکاری در مناقصه‌ها برنده می‌شود که پایین‌ترین قیمت را ارائه دهد و راه‌آهن تنها می‌تواند الزام به‌روزشدن حقوق کارگران را در قراردادها ذکر کند و تعیین پلکان حقوقی کارگران بر عهده پیمانکاران منتخب است. او افزود: شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یک شرکت مستخدم دولتی، انجام تمام خدمات را به شرکت‌های پیمانکاری واگذار می‌کند و این واگذاری را از طریق مناقصه انجام می‌دهد. شرکت‌های پیمانکاری حوزه خط هم براساس قوانین دولتی ارزشیابی فنی می‌شوند و به مراحل پایانی راه پیدا می‌کنند و در نهایت آن شرکتی که پایین‌ترین قیمت را بدهد، برنده می‌شود. او ادامه داد: البته همواره تلاش کردیم که بتوانیم روی این موضوع پافشاری کنیم و بایستیم که پیمانکاری برنده شود که درباره پرسنل و کارگران خود رسیدگی بهتری داشته باشد و این موضوع را در تمام مناقصه‌ها به‌عنوان الزام مطرح می‌کنیم و بر این موضوع تأکید داریم. مدیرعامل شرکت راه‌آهن گفت: با وجود تأکید راه‌آهن معمولاً پروسه برگزاری مناقصه‌ها به این نحو است که هر پیمانکاری که قیمت پایین‌تری را ارائه می‌دهد، برنده است و ازاین‌رو در فضای حادقایی عمل می‌شود که البته در مناقصه‌های دیگر حوزه‌ها هم شرایط همین است. صالحی افزود: اگر این کارگران زیرمجموعه راه‌آهن بودند و به‌صورت مستقیم از پرسنل شرکت راه‌آهن تلقی می‌شدند، حتما رسیدگی بهتری درباره حقوق و مزایای این افراد انجام می‌شد اما از آنجایی که از سال‌های گذشته در فرایند خصوصی‌سازی این بخش از راه‌آهن متفک شده، ما هم موظف هستیم براساس قوانین تشریفات قانونی، شرکت پیمانکار را در فرایند مناقصه انتخاب کنیم و کار را به آن واگذار کنیم. همان‌طورکه گفتیم، در نهایت هم شرکتی برنده می‌شود که پایین‌ترین قیمت را ارائه دهد. معاون وزیر راه و شهرسازی اظهار کرد: واقعیت این است که ما هم تمایل داریم رسیدگی بهتری به نیروی کار این حوزه شود، چراکه در شبانه‌روز در سرمای منفی ۲۰ درجه و در گرمای مثبت ۵۰ درجه با فولاد سرد یا فولاد داغ مشغول به کار هستند و می‌دانیم که فولاد هم دما را بیشتر از آن حد واقعی سردتری با گرم‌تر نشان می‌دهد و کار در این شرایط دمایی را سخت‌تر می‌کند. او تأکید کرد: ازاین‌رو در قراردادهای با پیمانکاران بند محکم‌تری را درج کرده‌ایم که حقوق و دستمزد افراد حتی‌بامور زیاد باشد اما درباره پایه حقوق در پلکان حقوق اینکه شرکت به چه نحوی عمل می‌کند، وزارت کار با اختیارات و قوانینی که دارد، باید نظارت کند. ما هم تلاش می‌کنیم حقوق را به‌روز کنیم اما از این نظر که بعد از پایه حقوق چه امکاناتی به کارگران تخصیص داده می‌شود یا در چه پلکان حقوق قرار می‌گیرد، به شرکت پیمانکاری برمی‌گردد.

افزایش پیچیدگی‌ها، ابهامات و درهم‌تنیدگی‌های مسائل زیست‌محیطی با مسائل اجتماعی، اقتصادی، دیپلماسی، فرهنگی و… سیاست‌گذاری درباره آنها را بسا پیچیدگی‌هایی مواجه کرده است به طوری که جامعه سیاسی تصمیم‌گیر کشور، نیازمند شناخت و آگاهی‌یافتن از این مسائل بااهمیت برای برخورد و تصمیم‌سازی مناسب درباره آنهاست و اصولا حوزه و ابعاد مشکلات زیست‌محیطی به گونه‌ای است که سیاست‌گذاران نمی‌توانند بی تفاوت به ابعاد گوناگون و تخصصی روزافزون مشکلات زیست‌محیطی به اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب بپردازند. از سویی ضریب نفوذ، شمولیت و تأثیر و امر سیاست و محیط زیست بر جوامع انسانی و زندگی فردی بسیار مشابه و مستقیم است. سیاست به هر معنایی که در نظر گرفته شود، تأثیر مستقیمی بر زندگی جامعه انسانی متأثر از آن دارد، به طوری که بی‌اغراق باید گفت وضعیت کنونی ما، خوب یا بد، بیشتر از آنکه متأثر از تصمیمات شخصی‌مان باشد، متأثر و ناشی از مجموعه سیاست‌های اخذشده سیاست‌مداران از گذشته تاکنون بوده است. اگرچه سیاست، به واسطه امکان ایجاد دسترسی‌های مختلف به بازار پررونق ارتباطات و اقتصاد و… و فرصت‌سازی‌های فردی، خانوادگی، گروهی و حزبی، بسیار بیشتر مورد توجه قرار گرفته و به سرر حضور در آن رقابت شکل می‌گیرد اما محیط زیست، امری است مرتبط به سلامت، پایداری و مانایی کل جامعه بشری که شاید امکان دسترسی خصوصی و خانوادگی و گروهی و حزبی به امکانات را تسهیل نکند اما غفلت از آن کل جامعه بشری را تهدید می‌کند و از قضا برای فعالان سیاسی هم چالش ایجاد می‌کند. شاید محیط زیست تا چند سال پیش خیلی مورد توجه سیاست‌سویان قرار نمی‌گرفت اما این غفلت، آن چنان موجب شد و گسترش چالش‌های ناشی از بی‌توجهی به محیط زیست شد که درحال حاضر می‌توان رد محیط زیست و مسائل مرتبط با آن را دست‌کم در ادبیات سیاسیون مشاهده کرد و البته این امر در برخی نقاط دیگر دنیا حتی با رشد و گسترش بیشتری هم همراه شده که به انتخاب اخیر خانم «کلودیا یانینیام پارده» به‌عنوان رئیس جمهوری مکزیک می‌توان اشاره کرد. این خانم اقلیم‌شناس، بیش‌ازاین هم وزیر محیط زیست مکزیک بوده و تمرکز فعالیت‌هایش همواره بر بحث تغییر اقلیم و راه‌های مؤثر بر آن بوده است و حتی در وعده‌های انتخاباتی خود نیز بر این امر تأکید ورزیده است. با همه این احوال، انتخاب شگفت‌آور این فعال محیط زیست به‌عنوان

در نسبت محیط زیست و سیاست

به مناسبت هم‌زمانی روز جهانی هفته ملی محیط زیست و انتخابات ریاست جمهوری

فاطمه شفیعی

کارشناس و فعال محیط زیست

نفر اول یک کشور ۱۲۸ میلیونی، واجد اشارات مهمی است که به‌هیچ‌عنوان نمی‌توان آن را نادیده گرفت. اما من در این یادداشت قصد دارم از زاویه دیگری نیز به این موضوع نگاه کنم و آن حضور فعالان و دانشمندان محیط زیست در عرصه سیاست است. این حضور در مکزیک و در کشورهایی که در آنها احزاب سیاسی محیط‌زیستی فعال شده است، می‌تواند درس مهمی برای فعالان محیط زیست در دیگر کشورها ازجمله ایران باشد. در جامعه ما همواره بحث بر سر این موضوع بوده که چه کسی بانی حفاظت از محیط زیست است و چه کسی مسئول تخریب آن. در اینجا لازم است تأکید کنم که اگر چه هم جامعه و هم مسئولان (فراثر از قوه مجریه شامل دیگر مسئولان مؤثر در تصمیم‌گیری‌های کشوری، منطقه‌ای و محلی) عامل مؤثر در تخریب هستند اما غالب لطمات و تخریب‌های وارد به محیط زیست چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ حجم تخریب ناشی از سیاست‌های بالادستی است که بر زندگی همه مردم با شدت‌های مختلف تأثیرگذار است. به‌عنوان مثال می‌توان به تخریب جنگل‌ها و مراتع و تغییر کاربری آن اشاره کرد که چطور باعث مهاجرت و تغییرات اجتماعی و فرهنگی گسترده می‌شود و بر منابع آب، حجم پسماند، تردد جاده‌ای و… تأثیر می‌گذارد. و درباره مسئول بانی صیانت نیز اصل پنجاهم قانون اساسی به صراحت و درستی حفاظت از محیط زیست را وظیفه همگانی قلمداد کرده است که می‌تواند علاوه بر ایجاد عزم ملی و تلاش همگانی برای حفظ و احیای محیط زیست، موجب مطالبه‌گری از سیاست‌گذار برای اصلاح سیاست‌هایش شود؛ اما نکته مهم مغفول‌مانده این است که متأسفانه شاهدیم در بسیاری مواقع فعالان محیط‌زیستی عمادانه از حوزه سیاست دوری کرده و خود را صرفا و یک‌سویه در دایره محدود حفاظت و احیای مردمی قرار داده‌اند. نمونه بارز تکافی‌بودن این گزینه، تلاش تلاشگران

محیط زیست در آموزش مصرف آب برای حفاظت از منابع آب، تشویق به استفاده از حمل‌ونقل عمومی برای کاهش آلودگی هوا یا خاموش‌کردن آتش جنگل‌ها برای حفظ آنهاست. این امر اگرچه بسیار باارزش است اما با بازگذاری یک‌جانبه حفاظتی و محیط‌زیستی بر دوش مردم و برهیز از ورود به عوامل اصلی ایجاد این بحران‌که همانا مسئولان سیاسی و سیاست‌گذاران است، باعث کمترین بهره‌برداری از تلاش‌های این فعالان می‌شود و به جای پیشبرد جامعه به سمت‌وسوی بهینه‌شدن وضعیت محیط زیست، به‌نوعی حتی تبدیل به عاملی برای انحراف انرژی جامعه انسانی می‌شود. با توجه به همه این موارد، هنوز بسیاری از دانشمندان و فعالان محیط زیست از ورود به سیاست بزهیز می‌کنند. روی سخن من با اهالی محیط زیست است که با شعار محیط زیست را وارد سیاست نکنید، خود را کنار کشیده و به دیگران نیز چنین توصیه‌هایی می‌کنند. شوربختانه شاهدیم که در غیاب فعالان واقعی محیط زیست و اتخاذ چنین رویکردهایی از سوی آنان، سیاستون آماده ورود به میدان مبارزات انتخاباتی با کمترین دانش محیط‌زیستی که حداقل حضور آنها در یک برنامه پای‌سازی زبانه از طبیعت با کاشت درخت است، خود را به‌عنوان فعال محیط زیست قلمداد کرده و با چند شعار و وعده محیط‌زیستی که غالبا در حد همان شعار و وعده می‌ماند، وارد عرصه‌های انتخاباتی شده و در غیاب اهالی واقعی محیط زیست جولان می‌دهند. این افراد به‌ویژه در انتخابات مجلس و شورا صرفا نگاه منطقه‌ای و محلی دارند و عموما حتی شعارهای محیط‌زیستی آنها هم با معیارها و شاخص‌های حفاظت از محیط زیست همخوانی ندارد. امر مسلم و اتناکرناپذیر این است که در غیاب حضور فعالان محیط زیست در عرصه سیاست، فاصله بین کارشناسان و اندیشمندان تصمیم‌ساز این حوزه با تصمیم‌گیران عرصه سیاست روز‌به‌روز بیشتر شده و در غیاب این رابطه ما هر روز شاهد تصمیمات غیرکارشناسی هستیم که با نگرش کوتاه‌مدت و رویکرد غیرفراگیر محلی و شهری گرفته می‌شود و با تخصیص بودجه به‌راحتی به مرحله اجرا درمی‌آید. تغییر رویکرد از سیاسی‌شدن محیط زیست به محیط‌زیستی شدن سیاست‌ها صرفا با افزایش دانش سیاسی محیط‌زیستی‌ها و حضور فعال آنان در این حوزه رقم می‌خورد و برای تحقق آن باید بذرفتح که وقت حضور فعالان واقعی، لسلوزان آگاه و اندیشمندان و کارشناسان توانای حوزه محیط زیست در عرصه سیاست رسیده است.

عقب‌ماندگی جریان‌های سیاسی از افراد سیاسی

به بدیل یا جریان سیاسی مقابل جریان اصلی شده‌اند. جدایی افرادی همچون هاشمی‌رفسنجانی، ناطق‌نوری و محمود احمدی‌نژاد از جریان اصولگرایی و گرایش به جریان‌های رقیب، اعم از اصلاح‌طلب و اعتدال یا جریان‌های دیگر، نمونه‌ای مشخص از این فردگرایی است. موضوعی که در انتخابات حاضر هم برای سیاست‌مدارانی مانند علی لاریجانی، محمدباقر قالیباف، وحید حقیاتیان، مصطفی پورمحمدی و حتی علیرضا زاکانی و شمار دیگری از نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری مصداق دارد. برخلاف آنچه تصور می‌شد، از بین اعضای دولت سیزدهم، پنج چهره کلیدی و اصلی در انتخابات ثبت‌نام کردند که این مسئله نشان از نبود همدلی سیاسی و هماهنگی فکری در دولت سیزدهم داشت و دارد. در این انتخابات، شش نفر از منصوبان و نزدیکان محمود احمدی‌نژاد در دولت‌های نهم و دهم ثبت‌نام کرده‌اند. پنج کاندیدای ثبت‌نامی نیز اعضای دولت یازدهم و دوازدهم هستند. تکرر فردی در انتخابات چهاردهم ریاست‌جمهوری بار دیگر عقب‌ماندگی نظام حزبی و جریانی در ایران را نشان داد. وضعیتی که نمداد عقب‌ماندگی توسعه سیاسی در کشور از یک سو است و بالارفتن هزینه‌های سیاسی و اداری کشور به دلیل فقدان نظارت جریانی و حزبی بر رفتار دولت‌ها و رؤسای جمهوری به چارچوب‌ها و الزامات سیاسی حزبی و گروهی، عدم التزام دولت‌ها و رؤسای جمهور به قواعد و قالب‌های منظم سیاسی و بی‌مسئولیتی و پاسخ‌گویندودن دولت‌ها و رؤسای جمهور از یک طرف و جریان‌های سیاسی از طرف دیگر نسبت به سیاست‌ها، اقدامات و عملکرد خود در زمان تصدی قدرت می‌شود. در این شرایط، دولت‌ها با شعار و برنامه‌های متعدد و متنوع و البته غیرواقعی و فضایی، با هدف جلب آرای مردم، روی کار می‌آیند. اما عملا هیچ تعهدی نسبت به اجرای برنامه‌های وعده‌دهنده ندارند و کشور بدون برنامه و سیاست مشخص و البته با جاشنی درج‌زدن و عقب‌ماندگی پیش می‌رود.

فاطمه شفیعی

کارشناس و فعال محیط زیست

نفر اول یک کشور ۱۲۸ میلیونی، واجد اشارات مهمی است که به‌هیچ‌عنوان نمی‌توان آن را نادیده گرفت. اما من در این یادداشت قصد دارم از زاویه دیگری نیز به این موضوع نگاه کنم و آن حضور فعالان و دانشمندان محیط زیست در عرصه سیاست است. این حضور در مکزیک و در کشورهایی که در آنها احزاب سیاسی محیط‌زیستی فعال شده است، می‌تواند درس مهمی برای فعالان محیط زیست در دیگر کشورها ازجمله ایران باشد. در جامعه ما همواره بحث بر سر این موضوع بوده که چه کسی بانی حفاظت از محیط زیست است و چه کسی مسئول تخریب آن. در اینجا لازم است تأکید کنم که اگر چه هم جامعه و هم مسئولان (فراثر از قوه مجریه شامل دیگر مسئولان مؤثر در تصمیم‌گیری‌های کشوری، منطقه‌ای و محلی) عامل مؤثر در تخریب هستند اما غالب لطمات و تخریب‌های وارد به محیط زیست چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ حجم تخریب ناشی از سیاست‌های بالادستی است که بر زندگی همه مردم با شدت‌های مختلف تأثیرگذار است. به‌عنوان مثال می‌توان به تخریب جنگل‌ها و مراتع و تغییر کاربری آن اشاره کرد که چطور باعث مهاجرت و تغییرات اجتماعی و فرهنگی گسترده می‌شود و بر منابع آب، حجم پسماند، تردد جاده‌ای و… تأثیر می‌گذارد. و درباره مسئول بانی صیانت نیز اصل پنجاهم قانون اساسی به صراحت و درستی حفاظت از محیط زیست را وظیفه همگانی قلمداد کرده است که می‌تواند علاوه بر ایجاد عزم ملی و تلاش همگانی برای حفظ و احیای محیط زیست، موجب مطالبه‌گری از سیاست‌گذار برای اصلاح سیاست‌هایش شود؛ اما نکته مهم مغفول‌مانده این است که متأسفانه شاهدیم در بسیاری مواقع فعالان محیط‌زیستی عمادانه از حوزه سیاست دوری کرده و خود را صرفا و یک‌سویه در دایره محدود حفاظت و احیای مردمی قرار داده‌اند. نمونه بارز تکافی‌بودن این گزینه، تلاش تلاشگران

خبر

مرگ ۲۵۸ نفر در

تصادفات هفته گذشته

شرق: خبرگزاری‌ها از ثبت ۱۴۹ میلیون تردد جاده‌ای در تعطیلات میانه خرداد و مرگ ۲۵۸ نفر در تصادفات هفته گذشته خبر داده‌اند.
ایسنا در گزارشی می‌نویسد: رئیس پلیس راهور فراجا از ثبت ۱۴۹ میلیون تردد در جاده‌های کشور در طول تعطیلات اخیر خبر داد و گفت‌که متأسفانه در هفته گذشته ۲۵۸ نفر نیز در تصادفات رانندگی جان خود را از دست داده‌اند. سردار سید تیمور حسینی با اشاره به اقدامات پلیس راهور در تعطیلات هفته گذشته اظهار کرد: در هفته گذشته مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (ره) را داشتیم که اسمال با نظم بیشتر و مأموران پلیس راه و راهور برای برگزاری این مراسم در آماده‌باش کامل قرار داشتند. اسمال پارکینگ ویژه زائران هر استان متناسب با مسیر جاده‌ای هر استان در در نظر گرفته شده و هماهنگی‌هایی نیز با مسیریاب‌ها انجام شد تا مناسب‌ترین مسیرها را در این ایام برای زائران معین کنند. در نتیجه تمام این اقدامات نیز ما شاهد نظم بیشتر این مراسم بودیم و خوشبختانه با وجود شمار زیاد زائران، گره‌های ترافیکی و تصادفات نیز به حداقل ممکن و کمترین میزان در مقایسه با سال‌های قبل رسید.

تبت ۱۴۹میلیون تردد جاده‌ای از ۱۴۱۴ خرداد

وی با بیان اینکه مأموران پلیس راهنمایی و رانندگی در سراسر کشور نیز در آماده‌باش کامل قرار داشتند، گفت: از تاریخ ۱۴ خرداد تا ۱۸ خرداد در مجموع ۱۴۹ میلیون تردد در جاده‌های کشور به ثبت رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل دو درصد افزایش داشته است. از این تعداد ۴۹ میلیون تردد نیز مربوط به جاده‌های منتهی به شمال کشور بوده است. رئیس پلیس راهور فراجا به آمار تصادفات و جان‌باختگان ناشی از تصادفات نیز اشاره کرد و گفت: آمار تصادفات مربوط به کل هفته گذشته یعنی از ۱۲ خرداد تا ۱۸ خرداد ماه ۱۴۰۳ است. بر اساس آمارهای ما متأسفانه ۲۵۸ نفر در تصادفات رانندگی جان خود را از دست داده‌اند. بر این اساس در ۱۸۰ تصادفی که در جاده‌های کشور رخ داده است، ۲۱۹ نفر کشته شده و در ۳۸ تصادفی که در معابر درون‌شهری رخ داده است، ۳۹ نفر جان خود را از دست دادند که مجموع آن ۲۵۸ نفر است.

کاهش ۱۷ درصدی قربانیان تصادفات رانندگی در هفته گذشته
حسینی اضافه کرد: این آمار صرفا مربوط به آمارهای صحنه تصادفات است و آمار نهایی از سوی سازمان پزشکی قانون صادر می‌شود، اما همین آمارها نیز نشان می‌دهد که شمار جان‌باختگان در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۷ درصد و شمار تصادفات خسارتی نیز شش درصد کاهش داشته است.

افقی:

۱- در این جنگ طلحه و زبیر کشته شدند-

نمایشنامه‌ای تک‌پرده‌ای نوشته ساموئل بکت ایرلندی- به یکدیگر ساییده‌شده ۲- سرلسله صفاریان- فر شاخص در یک گروه ۳- فراتور دیوانه روم باستان- حریص- مدرسه بزرگسالان ۴- دزد ناشی

به آنجا می‌زند- حق حساب- به دور زمین می‌چرخد ۵- سوسن زرد- قاطر- زینت‌دان ۶- بدون آستر- البومی با آواز ایرج بسطامی- تعجب زنانه ۷- مقابل آشتی- عبادت‌کننده- از القاب امراي ترک ۸- صاحب کتاپ ارزنگ- مجرای تهویه هوا- آشکوب ۹- ورزش برقی- حلقه نورانی اطراف جیزی- نسبت بدوزن با یک شوهر ۱۰- بله آلمانی- سخنان بی‌پایه و اساس- پارسی دیرنشین ۱۱- مربوط به قتل- روباه صحرای جنگ جهانی دوم- بوی رطوبت ۱۲- پشت سر- مقابل عمدی- گوشت سرخ‌کرده که تخم‌مرغ روی آن بشکنند ۱۳- راه باریک و سرپوشیده- خوش‌باور- فریاد ۱۴- ماهر و حاذق- نشانه تصویری سه‌بعدی که با تکنولوژی لیزر به صورت برجسب تولید می‌شود ۱۵- صدای اسب- نوعی برانتر- مقابل

عمودی:

۱- گیاه قدیمی نافع برای آلزایمر- سالی که مبنای آن گردش ماه به دور زمین است- ضامن سلامت است ۲- فیلمی ساخته مسعود هدنمکی- عرب بیابان نشین ۳- پارکینسون- شیپور بزرگ جنگی- پرجمعیت‌ترین شهر خاورمیانه ۴- تخریب‌کننده اموال عمومی- جناح لشکر- مقام و رتبه ۵- خرس فلکی- سهپل و ساد- سردار رومی که مغلوب سورنا شد ۶- پادشاهی- استخوان‌های بالا و کنار جمجمه- لنگه بار ۷- گروه ورزشی- موش خرما- سیماپ ۸- نشانه‌ها- همراه با طنز و شوخی- کلاه کلاه درویش ۹- گوشه‌ای در

دستگاه همایون- بی‌ایمان- سرمست ۱۰- خاک سرخ- رشته فرنگی- از سازهای زهی در ارکستر سمفونیک ۱۱- جاده ریل‌گذاری‌شده- تکه حیاتی خاورمیانه- دوستی ۱۲- سنگ عیار- شهرستانی در آذربایجان شرقی- آدم

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

بی‌عار ۱۳- سرزنش- شهری در هلند- درختی با برگ‌های پنجه‌ای ۱۴- نوعی پارچه پنبه‌ای- مدافع میانی تیم فوتبال منچستر سیتی ۱۵- پرنده‌ای خوش‌آواز- بر جوانان عیب نیست- نمایشنامه قدریکو کارسیا لورکا

جدول ۴۷۹۱ طراح: بیژن گورانی

حل سودوکو ۳۷۸۶

۷	۲	۱	۸	۴	۳	۶	۹	۵
۸	۳	۶	۵	۹	۲	۱	۴	۷
۵	۴	۹	۶	۱	۷	۸	۳	۲
۳	۹	۲	۳	۷	۶	۵	۸	۱
۴	۱	۵	۲	۸	۹	۷	۶	۳
۶	۸	۷	۱	۳	۵	۹	۲	۴
۱	۶	۳	۷	۸	۳	۵	۶	۹
۹	۷	۸	۳	۵	۴	۲	۱	۶
۲	۵	۳	۹	۶	۱	۴	۷	۸

۸	۲	۷	۵	۴	۱	۹	۳	
۵	۹	۱	۷	۸	۳	۲	۶	
۶	۳	۷	۹	۱	۲	۸	۵	۷
۳	۸	۱	۲	۹	۵	۶	۷	۴
۷	۵	۲	۳	۸	۹	۶	۱	۴
۱	۴	۹	۵	۶	۷	۳	۸	۲
۴	۷	۸	۳	۹	۶	۲	۱	۵
۹	۱	۳	۶	۵	۴	۸	۲	۷
۲	۶	۵	۸	۴	۱	۷	۳	۹

حل جدول ۴۷۹۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱
۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲
۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳
۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴
۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵
۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱۳	۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱۴	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹					